

חינוך לחיים

שופטים

"כי אתה בא אל הארץ אשר ה' אלוקיך נותן לך לא תלמד לעשות כתועבת הגויים ההם" מסביר רש"י 'לא תלמד לעשות – אבל אתה למד להבין ולהורות, כלומר להבין מעשיהם כמה הם מקולקלים, ולהורות לבניך לא תעשה כך וכך, שזה הוא חוק הגויים"

וזה דבר מעניין מדוע לא מספיק להסתמך על מצוות החינוך הכללית שכל אב ילמד את בנו את המותר ואת האסור לעשות ואם כתוב כאן 'לא תעשה כתועבות הגויים האלה' היה כל אב מלמד את בנו את האיסור הזה כמו כל שאר האיסורים ולמה צריך הוראה מיוחדת שאין בשום מקום אחר להורות לבנינו?? ועוד שאלה אנו צריכים להתרחק כי זה חוקות הגויים אפי' שלא בהכרח מקולקל כי הסיבה שאנו רוצים להיות מובדלים מהם ורש"י מתחיל בגלל הקלקול ובסוף אומר בגלל שזה חוק הגויים? וכן למה תלוי בכניסה לארץ הרי גם בחו"ל יש איסור כישוף? וכן מדוע התורה רוצה שנלמד ונכיר את כל ענייני הטומאה והכישוף, ולכאורה עדיף להתרחק לגמרי בלי להכיר כלל ובמיוחד על פי ציווי התורה בפס' י"ח 'תמים תהיה עם ה' אלוקיך' תמים זה לא לחקור, אז למה כאן מצווה 'להבין מעשיהם'??

מסביר במתק לשונו גאון החינוך הרב'ה מטולנא רעיון חזק: יש כאן בפר' 3 מצוות סמוכות הקשורות לאבות ובנים - א. חלק כחלק יאכלו לבד ממכריו אל האבות' (פ"ח). ב. 'אבל אתה למד להורות לבניך' (פ"ט) ג. לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש' (פ"ט)

כידוע הקב"ה הנהיג את עולמו בדרך שהעלים את מציאותו בעולם וחפץ שהאמת תהיה נעדרת כמעט מעיני כל חי, על מנת שכל אחד יצטרך להתאמץ על מנת לזכות ולראות את אלקותו יתברך, כך היה אצל אברהם אבינו שהשיג הראשון את דרך האמת וזכה שבני בניו יקבלו התורה בהר סיני שמגלה את מלכותו בעולם. ואחר נתינת התורה זכו לקבל את ארץ ישראל שעיני ה' תמיד בה.

שלמה המלך למד אותנו גם את זה לעומת זה עשה אלוקים' לעומת כוחות הקדושה ברא הקב"ה את כוחות הטומאה, ואם בארץ ישראל עיני ה' תמיד, אז גם עיני הסט"א נמצאת בה תמיד שתפקידה להסתיר את אלקותו יתברך.

ו-3 המצוות נלחמות בזה ומראות את הדרך לכך כפי שנסביר:

א. 'חלק כחלק יאכלו' מלמד שבנ"י שומעים ומקשיבים ומקבלים מאבותיהם את דרכי הנהגתם, ועל כן אחרי שקבעו דוד ושמאל שנקראים כאן 'אבות' את 24 משמרות הכהונה ודרך חלוקתם, כל הדורות הולכים בעקבותיהם ושומרים הסדר שקבלו מאבותיהם – עניין העברת המסורת מדור לדור!!!!

ב. עבודת 'המולך' שהאב שורף את בנו חי, שזה אכזריות נוראה, כל עניינה למחוק ולנתק את הרגש והקשר והשייכות שיש בן אב לבנו וממילא לבטל את כל עניין העברת המסורת מדור לדור, ואותם כוחות רוצים לעקר את השייכות בין הבנים לאבות וממילא בין בני' לאביהם שבשמים כי יודעים שכל הכח שלנו זה משמירת מסורת אבותינו ולכן כוחות הטומאה ינסו בכל כוחם לקעקע את זה ולא די רק להזהיר כי כח הקליפה כל כך גדול שהוא יעמיד את בניכם שוב ושוב בנסיון האמונה ועל כן אומר משה בעניין של חוקות הגויים עליכם ללמוד את כל ענייניהם ואת חכמת הכישוף לפי שרק אז תוכלו להורות לבניכם ולהוכיח להם שכל הכישופים וכד' אין בהם ממשות.

ג. כאן התורה כותבת בדווקא 'אבל אתה למד להורות' והוסיף רש"י 'לבניכם' כי אומנם אתם יוצאי מצרים שראיתם את כל אלילי מצרים נופלים לפני ה' בטוח שאתם מאמינים אך בניכם שלא ראו, הם לא יקבלו את הדברים כנתינתם מסיני ובשבילם צריכים ללמוד את חוקות הגויים בכדי שתוכלו להורות להם דברים כהויתם, כי ברור שמאמינים יותר לאדם שמכיר ויודע ובכל זאת מראה שאין בזה ממשות. וכל זה בא ללמדנו שתפקיד ההורים והמחנכים קודם כל בבחינת 'עשה טוב' לפקוח את עיניהם וליבם של הבנים והתלמידים שיוכלו באמת לראות את אלקותו יתברך בכל דבר ודבר שבעולם, ולגלות ולהסיר את כל המסכים וההעלם מעל אלקותו יתברך בעיתות צרה כמו בעיתות שמחה וכד' ולדבר ולספר על ההשגחה הפרטית הנמצאת בכל דבר. וכן גם ב'סור מרע' להזהיר את הבנים והתלמידים מכל סוגי פיתויי הסטרא אחרא שלצערנו כיום הם רבים וחזקים, ובכדי שנוכל להוכיח להם שכל הפיתויים כולם כלא חשובים לעומת חיי התורה, ושדברינו יתקבלו על ליבם מצווה עלינו לאמץ אף כל הכוחות בכדי להבין מה יכול למשוך אותם ומה מפתה את הדור הצעיר ואיך נוכל לגלות בפניהם את אלקותו יתברך כדברי רש"י 'אבל אתה למד להורות לבניך'

חינוך לחיים

שופטים

לא ראינוהו ופטרנוהו ללא לוייה...

בסוף הפרשה קורה אסון... נמצא חלל באדמה ואז הזקנים הקרובים אל החלל עונים ואומרים: ידינו לא שפכו את הדם הזה ועינינו לא ראו... ורש"י במקום אומר: "וכי עלתה על לב שזקני בית דין שופכי דמים הם?? אלא לא ראינוהו ופטרנוהו בלא מזונות ובלא לוייה..."

לפעמים ניתן למצא חלל באדמה... משוטט לו צעיר נבוך ומבולבל שנפלט מהמסגרת והוא מחפש את עצמו ומי יודע איזה תהומות פעורות מתחת רגליו... שלא נדע ושלא נכיר ובא נדלג על השלב הזה... אבל מה שבטוח... אם חס וחלילה יקרה משהו... מישהו פה יצטרך לעמוד ולומר: ידינו לא שפכו את הדם הזה... שמה זה אומר???

לא ראינוהו ופטרנוהו בלא לוייה!!! אני לוייתי אותו... לוייתו והכנתי אותו לקראת הניסיונות שמשכימות לפתחו... לא טייחתי... לא טאטאתי את הבעיות מתחת השטיח... לא זרקתי אותו ככה לחיים בלי טיפת הכנה והכשרה... לא פטרתי אותו בלא לוייה!!

מישהו יצטרך לומר את זה בבטחון עם יד על הלב!!! וזה לא פשוט!!! בדור שלנו ללוות את הצעירים... ללוות אותם להתמודדויות החיים זו משימה לא פשוטה בכלל... הכי קל בעולם לשחק ראש קטן... הכל בסדר... אין שום בעיות... אין התמודדויות... עסקים כרגיל... אבל זה לא מספיק... צריך גם ללוות!!! צריך ללוות אותו ליום שבו הוא יפתח עיניים גדולות... להכשיר אותו לרגע הזה שפתאום הוא מוצא את עצמו מכור למצרים מתמודד מול מ"ט שערי טומאה...

ואכן אותו יוסף... לאחר 22 שנה שולח לאבא שלו "קריצה" בדמות "עגלות"... רמז שרק יעקב מבין ל-מה יוסף מתכוין... זה בסדר אבא... הדבר האחרון שלמדת איתי זה פרשת עגלה ערופה... לויית אותי!!! הכנת אותי להיות צדיק גם במצרים... לא פטרתי אותי בלי לוייה... עמדת לי בחלון בניסיונות הכי קשים... אז הנה אבא... זה בסדר... תנוח דעתך... ידיך לא שפכו את הדם הזה... לא שפכו... כי... כי הוא לא נשפך... עוד יוסף חי!!! חי ושלם בקדושתו ובנאמנותו לה'...

מתחילה שנת לימודים חדשה... אבל זה לא סתם שנה... זו עוד שנה נוספת בדור 2023 ...

מדובר בנוער צעיר שכפסע בינו לבין מ"ט שערי טומאה של מצרים... אסור לנו לחכות ח"ו לחללים... מוכרחים אנו כבר עכשיו ללוות אותם!!! להבין שכיום כל נער ונערה בסיכון שמישהו עלול להצטרך לומר בבטחון ש"לא ראינוהו ופטרנוהו בלא מזונות ובלא לוייה..."

וראינוהו!!! אנחנו רואים אותם... והם צריכים מזונות... הם צריכים לוייה... צריך ללוות אותם... לתת להם הרבה כח מבפנים... הרבה תעצומות נפש... כל צעיר בדורנו חייב מנגנון חזק מבפנים להיות ערוך לרגעים של פיתוי וניסיון כשהוא לבד!!! כשאף אחד לא לידו... ומי יעזור לו ברגעים הקשים האלו?? הלוייה שלנו!! לוינו אותו... ציידנו אותו במזונות משלו... בעושר פנימי משלו שיהיה לו את הכח להתגבר גם כשהוא לבד לבד... ללא התמיכה החברתית וללא העין הפקוחה של המערכת וה"מה יגידו..."

ואחרון אחרון חביב: אתה!!! אתה הצעיר בעצמך... אל תחכה שאנחנו חלילה לא נפטור אותך בלא לוייה ובלא מזונות... גם אתה צריך לקחת אחריות על עצמך בראש ובראשונה... אתה צריך להפנים שאי אפשר להיזרק לחלל העולם בלי ליווי ובלי מזונות... העולם שלנו מסוכן מידי... יש ניסיונות ופתויים גדולים שהם יותר חזקים ממך... יהי רצון שלעולם לא תתנסה... אבל אתה לא יכול לקחת ריזיקה... אתה מוכרח להתעשר מבפנים!!! להתמלא ביראת שמים פנימית... להבין שיש רגעים שידרש ממך להיות חזק לבד ובשביל זה אתה צריך להיות חזק ואף אחד לא יהיה חזק במקומך... גם לא יעזור לך להאשים אף אחד... שידך לא ישפכו את הדם הזה...

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com